

Posudek diplomové práce **Bc. Lenky Khýrové**
Podpora souvislého mluveného projevu žáků ZŠ

Téma, jímž se kolegyně L. Khýrová ve své diplomové práci zabývá, není významné pouze z hlediska krátkodobého, ale má pro didaktiku jazyka důležitost dlouhodobě (o potřebě rozvíjení mluveného projevu ve škole se v odborné oborově-didaktické literatuře začalo ve větší míře psát přibližně v 70.–80. letech minulého století, stále se však nepodařilo tento požadavek plně prosadit ve výukové praxi).

Diplomantka se zaměřuje na propracovávání a ověřování vhodných výukových aktivit směřujících k rozvíjení mluveného projevu žáků v 5. a 6. ročníku ZŠ, zejména (ale ne pouze) mluveného výkladu. Její analýza vychází převážně z její vlastní výukové praxe, i když připomíná rovněž nabídku některých vybraných učebnic českého jazyka a v závěru se pokouší formulovat doporučení obecnější, která by její vlastní praxi přesáhly.

Práce je členěna do pěti kapitol. Úvodní tři mají povahu teoretického základu, o nějž se obě následující, prakticky zaměřené kapitoly opírají. V první kapitole autorka podává obecnou charakteristiku žáků v sledovaném věku, zejména pak věnuje pozornost charakteristice této etapy vývoje řeči a komunikačních kompetencí; v druhé se věnuje působení učitele a komunikace ve třídě na rozvoj řečových dovedností žáků. V obou kapitolách autorka čerpá ze základní domácí literatury a rovněž z pramenů slovenských; výběr odborné literatury, jak je uveden v závěrečném seznamu, není příliš bohatý, ale pokládám ho za přiměřený zaměření a povaze předkládané práce.

Třetí kapitola není založena pouze na sekundárních pramenech: kol. Khýrová v ní podává analýzu požadavků RVP ZV, pokud jde o pěstování mluveného projevu na školách, a rovněž pojednává o možnostech, které v tomto směru poskytují vybrané učebnice českého jazyka pro 5. a 6. ročník. Pojednání o učebnicích je poměrně stručné a výběrové a má převážně povahu stručného přehledu (srov. tabulku s představenými výsledky analýzy, kterou autorka sama označuje jako „orientační“) a volně řazených komentářů. Některé tyto komentáře mají povahu zjištění, která nejsou příliš překvapivá (*Většina učebnic se orientuje výrazně na projev psaný*, str. 34) či povahu subjektivně zabarvených soudů (*zde podle mého názoru bohužel hrozí velké nebezpečí, že učitel bude tyto otázky přeskakovat kvůli nedostatku času*, str. 34). Objevuje se zde rovněž subkapitola věnovaná výkladovému slohovému postupu.

Jádrum práce jsou kapitoly 4 a 5, věnované návrhům aktivit „*podporujících rozvoj mluveného projevu*“ (čtvrtá kapitola) a jejich ověření v praxi (pátá kapitola). Jednotlivé aktivity diplomantka třídí podle jejich dominantního zaměření – na technickou stránku řeči, slovní zásobu, pohotovost reagování a kreativitu, na plynulost projevu a na rozvíjení výkladového postupu. Ve čtvrté kapitole nabízí stručné charakteristiky poměrně velkého počtu utříděných aktivit – u každé podává stručné metodické pokyny k realizaci i k získávání zpětné vazby, u některých uvádí rovněž zdroj; v kapitole páté uvádí v stručném přehledu, jak tato aktivita pod jejím vedením probíhala a jak na ni žáci reagovali; v závěru pak představuje výsledky evaluačního dotazníku pro žáky. Obě kapitoly pokládám za dobře zpracované, užitečné a nepochybně zajímavé. Na ně pak autorka navazuje krátkým závěrem, v nichž podává rovněž doporučení pro další výzkum.

Práce podle mého názoru odpovídá požadavkům na kvalifikační práce tohoto typu. Autorka je nepochybně schopna odborné práce v oboru. Její text je na poměrně dobré úrovni i po stránce formální, třebaže není zcela prost pravopisných chyb – především v poznámkách pod čarou pracuje autorka s velkými písmeny a koncovou interpunkcí, jak se zdá, dosti nahodile.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře až výborně v závislosti na průběhu obhajoby.